

A BUDAI VÁR TÖRTÉNETE

Budavár bevétele

A török nagyvezér hatalmas felmentő serege Budavár felé közeledett. Kétezeröttszáz janicsár a délkeleti-déli várfalig halott, áttörte a horvát ezredeket s elverte onnan a német vasasokat. Ekkor Petneházy otthagya a déli szakaszt, a kőbástyát s hajdúival éppen abban a pillanatban, amikor Abdi pasa hirtelen kibontotta a Fehérvári kaput és a kapuban várta a janicsárokat, rájuk rontott. Az összeesés után kétezer elesett és sebesült janicsár hevert a mai Szarvas-tér és a déli kőbástya között. De akik bejutottak a Várba, azóktól meglátta Abdi basa, hogy utánuk nagyobb csapat közeledik.

Abdi még tárgyalt a janicsárokkal, amikor a gyors csaszok jelentették, hogy fehér lobogóval követ érkezett a Szombati kapuhoz és bebocsátást kér. A basa azonnal létrákat engedtetett le s a helytartóságon fogadta gróf Könyvesség ezredesét és kíséretét. Az ezredes Budavár feladására és fogolyeserére szólította fel Abdit, aki elgondolkozott és latin nyelven így válaszolt.

— A várbeliek a sükségtől még nem szenvednek úgy, hogy el lehetne fogadni azt a gondolatot, amely Buda feladására vonatkozik. Még van annyi erő és marad fenn annyi élelem, amely elegendő nemcsak egy későbbi ostrom elviselésére, hanem visszavérésére is.

NINCS SEGÍTSÉG!

Az elutasító válasza a követ és kísérete távozott, de még a főhadiszállásig sem érhetek, amikor tizenötezer spáhi tört előre, ismét a déli várfalak felé. Akkor érkeztek meg a svédok, továbbá a Felvidékről és Erdélyből a segélyhadak s először éppen ezekkel találták szemközt magukat a spáhiak. A szűk helyen a török lovasság nem fejthette ki erejét és egy se jutott be a Várba.

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy:

9.439

Szerző:

H. J.

Cím:

Budavár bevétele

Forrás:

Magyar Vasárnap 1950. okt. 27.

Személy:

1686

Most már Abdi basa is látta, hogy segítséget hiába vár s a török Budavára utolsó napjait éli. Első feleségét, akit végig maga mellett tartott, a Dunába vetette, majd körmepelet rendelt el. Jöttek a török papok, az ulemák, imámok, aztán a dervisek, zsákot terítettek vállukra, láncot a nyakukra, minden harmadik lépésnél földre borultak és szakállukkal separték a poros földet. Sírtaak, jajgattak, imádkoztak. Aztán jött a basa, utána az agák, a bégek. Vérről locsolták megszaggatott öltözetüket s a mamelukok, janicsárok, spáhiak, csaszok, mutefellikák törrel, késsel szurkálták mellüket, hátukat és így kiabáltak:

— Mahumed! Lásd, hogy mint rontottak meg minket a pogányok!

Minden száz lépésre egy-egy keresztény fej hullott a porba, úgy vonultak tovább, irítozatos, ijesztő kiabálással, hogy ez a sorsa az igazhívőnek, ha elnéző a hitlenekkel szemben. Így tartott ez egész délelőtt. Ekkor Abdi előhozatta az ostrom alatt elfogott katonákat s a esonkítók a nagy dzsámi mellett a keleti temető előtt fejüket vették. Ezt még nem tudták az ostromlók, de amikor Abdi a délnyugati részen egy megmaradt fára felkötötte hajuknál fogva a fejeket, akkor bizony megdöbbsent az ostromló hadsereg minden katonája.

A VÉRES TURBAN

Ezzel a törökök befejezték az ajlatos körmepelet s visszatértek a nagy dzsámihoz. Abdi kivont karddal a kezében állt és a körülötte levő agák, bégek pénzt szórtak szét.

Egyes számítások szerint ekkor már csak kétezer katona volt a Várban. Hat jelzőröppentő felbocsátása után köröskörül megdördültek az agyúk, törték a fatákat s megkezdődött az általános ostrom. Egyes a Petneházy szakaszán felétele a védőkaró sorkát s a tüzés golyók a várfalon is éreztették hatásukat. Nem is nevezték Egyest másképpen mint Tüzes Gábornak. A törökök a leomlott falak részeit elállították s úgy védtek a várat. Már felénekelték a halálba készülő szuráját; nekik már itt semmi keresnivalójuk nem volt. Petneházy hajdúi a védőket maguk előtt kergelve nyomultak feljebb-feljebb. Így jutottak a várfalra, és az egész déli oldalon ujjongó kiáltással fogadták amikor a hajdúk parancsnoka elsőnek leültette a bástyára hadilobogóját. Itt nem állottak meg. Petneházy Dávid és csapata volt az első Budavár utcáján is, ők szorították a harc képes törököket a kőbástyától a Vár északi része felé. Az ostromlók egy másik része a vízi városi részen érkezett a Várba. A megkevesbedett török harcosokat teljesen bekerítették és ezek megadták magukat. Kétszázan voltak már csak: janicsárok, spáhiak és csaszok, nem volt közöttük sem aga, sem bég, sem

ulema, imám, ezek mind ott heverték kisebb-nagyobb halomban a várfalak áttört részeinél és az utcákon. Abdurrahman Abdi, a nyolevanadik budai basa is ott feküdt a Vár északi részén elesett katonái között. Budavár tizenhátezer török védőjéből kétszáz maradt életben. Ez történt 1686 Szent Mihály hava 2-án.

A FELBONTATLAN LEVEL

Budavár bevétele után Lótharingiai Károly összehívta a csapatparancsnokokat.

— Még van valami, amit a csapatparancsnokokkal kell elintézzek — mondotta. — Levél érkezett a bécsi haditanácsból, de az ostrom elkéséredeti, válságos pillanataiban nem bontottam fel. Most felbontom és elővasom.

Mindenki elismerésre gondolt, hiszen naponként futár vitte a híreket a bécsi haditanácsnak. Azonban a levélben azt az utasítást közölték Bécsből, hogy mivel az ősz közeledik, vonuljanak leli szállásra az ostromló csapatok és ne vétezzenek hiába Budavár alatt. Nagy derűtség támadt erre az utasításra.

— Adjuk talán vissza a törököknek Budát és mi vonuljunk téli szállásra! — kiáltották jókedvűen.

A bécsi haditanácsban azonban nem így gondolkodtak. Ők nem adtak parancsot Budavár visszafoglalására, csak ostromára. És a győzelem után Bécs csak az általános hangulat miatt, de nehéz szívvel mondott le arról, hogy a haditanács büntető osztálya elé ne állítsa Budavár visszafoglalóit.

H. I.

Vasárnap

1950. október 27.